

LBRIS

We know
books

KATE KIRKPATRICK

BEAUVOIR

O viață

Traducere din limba engleză
CARMEN BEATRICE CARANFIL

LITERA
București

Becoming Beauvoir
A Life

Copyright © 2019 Kate Kirkpatrick

Traducere publicată prin înțelegere cu Bloomsbury Publishing Plc.
Toate drepturile rezervate.

Editura Litera

tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Beauvoir
O viață

Kate Kirkpatrick

Copyright © 2021 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză:
Carmen Caranfil

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactori: Ramona Ciortescu, Carmen Vasile
Corector: Rodica Crețu
Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress: Liviu Rusu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KIRKPATRICK, KATE

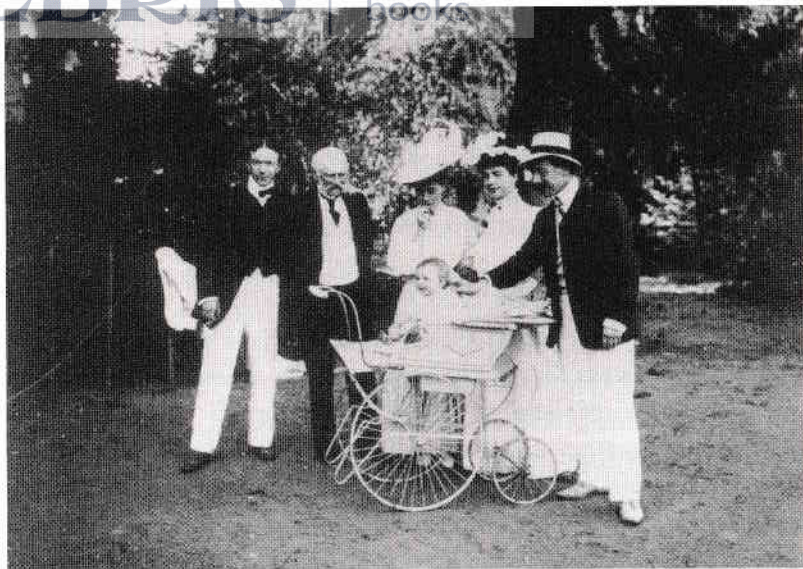
Beauvoir : o viață / Kate Kirkpatrick ; trad. din lb.
engleză de Carmen Caranfil. - București : Litera, 2022
ISBN 978-606-33-8023-5

I. Caranfil, Carmen (trad.)

929

Cuprins

<i>Ilustrații</i>	11
<i>Abrevierile operelor lui Simone de Beauvoir</i>	12
Introducere: Cine este Simone de Beauvoir?	15
1 Crescând ca o fată	39
2 O fată cuminte	49
3 Ibovnica lui Dumnezeu sau iubita bărbaților	79
4 Iubirea dinaintea legendei	93
5 Walkiria și Playboy-ul	107
6 Niște camere doar ale ei	113
7 Trioul era un cvartet	143
8 Război interior, război exterior	165
9 Filosofie uitată	189
10 Regina existențialismului	205
11 Dileme americane	227
12 Scandalosul <i>Al doilea sex</i>	249
13 O nouă față a iubirii	269
14 Trasă pe sfoară	303
15 Semne de bătrânețe	345
16 S-a stins lumina	373
Epilog: Ce se va întâmpla cu Simone de Beauvoir?	391
Note	399
Bibliografie selectivă	443
Mulțumiri	451
Credite foto	453
Indice	455

Fotografia 1. Simone de Beauvoir înconjurată de familia din partea tatălui la Meyrignac, în 1908, vara. De la stânga la dreapta: Georges, Ernest (bunicul lui Simone), Françoise, Marguerite (mătușa lui Simone) și soțul ei Gaston (fratele lui Georges).

Capitolul 1

CRESCÂND CA O FATĂ

La 4:30, în dimineața zilei de 9 ianuarie 1908, Simonne Lucie Ernestine Marie Bertrand de Beauvoir s-a născut în Arondismentul 6 din Paris și în convențiile sociale sufocante de atunci.¹ Prima ei gură de aer a pătruns prin ferestrele întredeschise de la etajul al doilea, care încadrau perfect bulevardul Raspail, iar până a împlinit patru ani a perfecționat arta de a-și prezenta propria carte de vizită din geanta de mătase pe care o purta când o însoțea pe mama ei în vizite.² Beauvoir a locuit în aceeași zonă șic a Parisului aproape toată viața ei, dar, la momentul venirii ei pe lume, averea familiei era în scădere.

Familia Bertrand de Beauvoir era de origine burgheză și provenea din Bourgogne. Unul dintre strămoșii lor a primit un titlu aristocratic în 1786, dar și-a pierdut capul la scurt timp după Revoluție, în 1790. Cu toate că avusese loc cu mai mult de un secol înaintea nașterii ei, acest incident a reușit totuși să-i împartă pe biografii lui Beauvoir în două tabere, care s-au contrazis în ceea ce privește opinia despre statutul social al familiei: Bair acorda o importanță deosebită moștenirii genealogice, pe când Hélène, sora lui Simone, nu a considerat nici pe departe acest aspect un factor semnificativ. După decapitarea distinsului strămoș, familia Bertrand de Beauvoir n-a mai acordat la fel de multă atenție sângelui lor aristocratic.³

Cu toate acestea, încă dețineau un teren cu un castel în Limousin. Tatăl lui Simone, Georges de Beauvoir, nu fusese însă primul născut, deci nu avea să-l moștenească. Era inteligent și fermecător, dar aspirațiile lui nu erau în concordanță cu ale părinților săi – voia să fie actor. Tatăl său l-a încurajat să se reorienteze către o profesie mai degrabă respectabilă și a avut câștig de cauză: Georges a studiat dreptul și a lucrat în biroul unui cunoscut avocat din Paris. Nu era

cătuși de puțin ambițios: nici tatăl, nici fratele lui nu au fost nevoiți să muncească pentru a se întreține și, chiar dacă mama lui a încercat să-i insuflă valoarea muncii, nu s-a prins nimic de el. Voia totuși să-și întemeieze o familie, astfel încât a renunțat în cele din urmă la stagiatură și a început să profeseze pe cont propriu, cu speranța că această hotărâre avea să-i ofere noi perspective.

Datorită eforturilor tatălui său, și-a găsit o pretendentă potrivită: Françoise Brasseur, o tânără dintr-o familie din nord, cu o zestre considerabilă. Chiar dacă numele lor nu includea și o particulă aristocratică (ca „de” în Bertrand de Beauvoir), membrii familiei Brasseur erau mult mai înstăriți decât cei din familia Bertrand de Beauvoir. Gustave Brasseur, tatăl miresei, era un bancher de succes din Verdun. Françoise era primul copil, dar ultimul pe lista lui afectivă: nașterea ei îi spulberase speranțele de a avea un moștenitor. A fost trimisă la mănăstire și nu a primit prea multă atenție din partea părinților ei, până în momentul în care s-au confruntat cu probleme financiare, dificultăți care le-au reamintit că au o fiică numai bună de măritat. Nu a fost singura dată când familia Brasseur și-a manifestat dezamăgirea la nașterea unei fete: după ce a simțit asta ca fiică, Françoise s-a confruntat cu același sentiment și ca mamă, și pentru tot restul vieții sale a suferit din cauza indiferenței părinților ei.⁴

Cele două familii s-au întâlnit prima dată în 1905, pe teren neutru, în stațiunea Houlgate din Normandia. Françoise nu era încântată de această întâlnire, dar, în același timp, era agitată cu privire la ritualurile convenționale pe care trebuia să le îndeplinească: potrivit tradiției, prima întâlnire cu pețitorul ei a fost atent aranjată. La hotel a fost înconjurată de colegele ei de la mănăstire, într-un scenariu care-i prezenta frumusețea și poziția socială, pentru ca el să-i poată evalua aptitudinile potențialei lui partenere de viață, în timp ce ea conducea conversațiile, savurându-și ceaiul. La câteva săptămâni de la întâlnire, Georges i-a cerut mână. Și, chiar dacă uniunea lor fusese aranjată, până în momentul nunții lor, pe 26 decembrie 1906, ei se îndrăgostiseră deja unul de celălalt.⁵

Simone își amintește că, la început, relația părinților ei era plină de pasiune, atât din punct de vedere emoțional, cât și fizic.⁶ După prima

aniversare a căsniciei lor a apărut Simone. Deși erau fericiți, mama ei, în vârstă de 21 de ani, și tatăl ei, cu zece ani mai mare, încă negociau noul aranjament al existenței lor și contradicțiile dintre așteptările fiecăruia. Adresa lor – Boulevardul Montparnasse 103 – reflecta statutul social al lui Georges, dar mobilierul ținea să-l contrazică. Georges dorea să recreeze splendoarea casei tatălui său; Françoise era o tânără provincială, dezorientată de societatea în care pătrunsese brusc.

În ciuda diferențelor (ori din cauză că circumstanțele le-au lăsat în stare latentă), timp de câteva luni idilice, familia s-a lăsat în voia unei rutine pline de armonie: era datoria servitoarei lor, Louise, să o îmbăieze și să o hrănească pe Simone, precum și să gătească și să se ocupe de treburile casnice. Georges pleca în fiecare dimineață la Curtea de Apel, întorcându-se abia după-amiază cu florile favorite ale soției sale. Se jucau cu Simone, înainte ca Louise să o pregătească de culcare, luau cina împreună când Louise termina ritualul de fiecare seară al bebelușului și îl putea servi, și-și petreceau seara citind cu voce tare sau croșetând. Georges considera că este de datoria lui să-i asigure soției sale educația potrivită statutului lor social; Françoise considera că este de datoria ei să nu depășească limitele impuse de sexul ei.

După doi ani și jumătate de la nunta lor, în 1909, Georges și Françoise nu primiseră nimic din zestrea promisă, iar tatăl ei a fost nevoit să părăsească Verdunul în dizgrație. Banca lui Gustave Brasseur a dat faliment în iulie 1909, toate bunurile fiind confiscate, inclusiv posesiunile private ale familiei. Și, pentru a răsuși cuțitul în rană, Gustave a fost trimis la închisoare pentru 13 luni, înainte de a fi judecat și condamnat la alte 15 luni de arest. Puterea influenței lui de odinioară se mai simțea încă (prin cercurile importante), fapt pentru care a fost eliberat condiționat. S-a mutat apoi la Paris, cu soția sa și fiica cea mică, pentru a fi mai aproape de Françoise și pentru a începe o viață nouă.

Această răsturnare de situație însemna că zestrea lui Françoise nu avea să fie niciodată plătită, dar cel puțin familia rămânea dedicată unei relații armonioase și optimiste. Erau fericiți, iar averea lor părea stabilă: Georges câștiga suficient din slujba sa, moștenirea lui

(destul de modestă totuși) a fost investită cum au crezut ei de cuviință. Georges era un bărbat tandru, iar atenția sa pentru Françoise a transformat-o pe aceasta într-o femeie încântătoare și plină de viață.⁷

Pe 9 iunie 1910 s-a născut a doua fiică. A fost botezată Henriette-Hélène Marie, dar toată lumea îi spunea Hélène sau, pentru cei apropiați, „Poupette“ („păpușica“). Chiar dacă era doar cu doi ani și jumătate mai mare, Simone o vedea pe Hélène ca pe un învățăcel în căutarea îndrumării ei experte; era deja o profesoară în devenire. Familia își dorise un băiat, iar Simone le-a simțit dezamăgirea, consemnând în memoriile ei (cu modestia caracteristică) că „nu era chiar întâmplător faptul că nașterea ei a fost centrul comentariilor pline de regrete“.⁸ Din memoriile lui Hélène putem afla că, după anunțarea venirii ei pe lume, bunicii i-au felicitat printr-o scrisoare pe noii părinți pentru apariția fiului lor. Nu s-au deranjat să irosească altă coală de hârtie când au aflat că nou-născutul era de fapt fată – au adăugat pur și simplu un post-scriptum: „Înțeleg că bebelușul a fost fetiță, după voia Domnului“.⁹

Beauvoir și-a descris primii ani ca fiind pătrunși de sentimentul unei „inalienabile securități“, distrus de înțelegerea că, până și ea, fusese eventual „condamnată la a fi o paria în copilărie“. Îi plăcea mult să stea afară, să exploreze natura, adorând să alerge pe câmpuri, să analizeze frunzele și florile, păstăile cu semințe și pânzele de păianjen. În fiecare vară, familia petrecea două luni la țară: una la casa surorii lui Georges, Hélène (un castel fortificat din secolul al XIX-lea, numit La Grillère), și alta pe moșia tatălui său, la Meyrignac. Castelul de Meyrignac era situat pe o proprietate întinsă de aproximativ 200 de hectare, oferindu-i lui Simone posibilitatea de a se pierde în frumusețea naturii. Admirația pentru spațiile deschise va rămâne o caracteristică permanentă a vieții ei; a continuat să asocieze mediul rural cu singurătatea, cu libertatea și cu înaltele plaiuri ale fericirii.¹⁰ Însă, cu toată grandoarea lui și spre surpriza unor vizitatori parizieni, castelul nu avea nici electricitate, nici apă curentă.¹¹

Apartamentul lor din Paris era, prin comparație, somptuos, strălucitor și copleșitor de roșu – tapițeria, roșie, un living în stil renascentist,

tot roșu, draperii de catifea și mătase, roșii. Pereții salonului erau plini de oglinzi, reflectând lumina unui candelabru de cristal și strălucirea suporturilor pentru cuțite de argint. În oraș, Françoise îi spunea noapte bună fiicei ei în rochii de tul sau de catifea, după care își întreținea oaspeții cântând la pian. Singurătatea și spațiile deschise erau din ce în ce mai puțin accesibile pentru Simone: a trebuit să se mulțumească cu „locul de joacă obișnuit“, Grădinile Luxemburgului.¹²

Simone a fost un cititor precoce, iar familia i-a stimulat curiozitatea cu mare atenție. Tatăl ei a realizat o antologie de poezie pentru ea, învățând-o cum să recite „în mod expresiv“, în timp ce mama ei i-a făcut abonamente pentru cărți prin corespondență și permise la mai multe biblioteci.¹³ Anul în care s-a născut Simone a fost momentul în care școlile de stat au primit autorizația de a pregăti elevele pentru *baccalauréat* – examenul care garanta accesul la universitate. Dar o fată din mediul social al lui Beauvoir nu frecventa o școală de stat. În octombrie 1913, când Simone avea doar cinci ani și jumătate, s-a stabilit că va merge la o școală catolică, Institutul Adeline Désir (pe care l-a poreclit *Le Cours Désir*). Chiar dacă Simone își amintea că sărisse în sus de fericire la auzul veștii, era o jignire ca o fată de statutul ei să fie educată într-o școală – cei de seama ei aveau profesori particulari. Se ducea la ore doar două zile pe săptămână – miercuri și sâmbătă –, iar în restul timpului activitatea școlară era atent supravegheată de mama ei acasă, tatăl ei interesându-se de evoluția și de reușitele fiicei lui.¹⁴

Lui Hélène îi era dor de sora ei când aceasta era la școală, iar relația lor a rămas foarte strânsă, pe de o parte datorită afecțiunii pe care o nutreau una față de cealaltă, pe de alta, pentru că nu aveau voie să socializeze cu nimeni altcineva fără permisiunea mamei lor, care nu credea că ceilalți copii de vârsta lor îndeplineau cerințele necesare ca să interacționeze cu fiicele ei. Georges și Françoise o iubeau pe Simone la nebunie, dar nu o considerau pe Hélène un individ în sine. Mezina își dădea seama că părinții ei erau mândri de sora ei: când Simone a terminat prima din clasă, a fost copleșită de laude de mama ei; când Hélène a realizat aceeași performanță, meritele n-au fost recunoscute

la fel, pe motiv că îi fusese mai ușor, întrucât a avut o soră mai mare. Hélène și-a dat seama că, „fiind a doua fiică, nu eram chiar bine-venită în structura familială. Dar Simone m-a apreciat îndeajuns chiar dacă ar fi putut să mă distrugă trecând de partea părinților, și de aceea am rămas atât de atașată de ea. Era întotdeauna bună cu mine, îmi lua mereu apărarea în fața lor.”¹⁵ Nu aveau prea multe jucării, dar le plăcea să inventeze jocuri și să se confeseze una alteia.¹⁶

Fotografia 2. Françoise de Beauvoir cu fiicele ei, Hélène (stânga) și Simone (dreapta).

La șapte ani, Simone a avut parte de prima împărțășanie – fiind începutul unui obicei la care avea să participe de trei ori pe săptămână, fie împreună cu mama ei, fie în capela privată de la Cours Désir. În același an a scris prima povestire, care ne-a parvenit ulterior, *Les malheurs de Marguerite* – avea 100 de pagini și era scrisă de mână într-un carnetel de notițe pe care-l primise de la bunicul Brasseur.¹⁷

Până la opt ani, singurul copil demn de respectul ei a fost verișorul Jacques. Era cu șase luni mai mare decât ea, dar avusese parte de o educație pentru băieți – una bună, care îi oferea o încredere pe care Simone o invidia. Într-o zi, Jacques i-a dăruit lui Simone un vitraliu inscripționat cu numele ei. Au hotărât atunci că sunt „căsătoriti în ochii lui Dumnezeu”, Simone numindu-l „logodnicul ei”.¹⁸ În retrospectivă, Hélène scria că, dacă nu ar fi fost supuse izolării, Simone nu ar fi acordat atât de multă atenție acestei logodne copilărești – dar, timp de cel puțin un deceniu, a fost sigură că în cele din urmă se vor căsători.

În ziua în care a trecut în clasa a patra, la nouă ani, Simone a întâlnit o a doua persoană din afara cercului ei de rude apropiate care era demnă de respectul său: cineva a cărei viață și moarte vor avea un impact profund asupra ei. Elisabeth Lacoïn – Zaza, cum îi spunea Simone¹⁹ – era o studentă strălucită și plină de viață de la Institutul Cours Désir și după ce s-au întâlnit la școală între ele a apărut un soi de rivalitate amicală. Ea a introdus-o pe Simone într-o nouă dimensiune fermecătoare a vieții: prietenia. Alături de Hélène învățase să spună „noi”; alături de Zaza a simțit pentru prima dată ce înseamnă dorul.

În ochii lui Hélène de Beauvoir, Zaza era surprinzător de agitată – „ca un cal de curse strălucitor și elegant, gata să-ți scape de sub control în orice clipă”²⁰ –, dar pentru Simone era un miracol. Cânta impecabil la pian, scria frumos, a devenit femeie fără să renunțe la „îndrăzneala copilărească” și a avut curajul nu doar să-l admire pe Racine (așa cum ar trebui să facă oricine), dar și să-l deteste pe Corneille (așa cum n-ar trebui să facă oricine). Avea idei subversive, scotea limba în fața mamei ei în timpul unui recital la pian și, în ciuda acestor manifestări ale „personalității”, mama tot o întâmpina cu iubire și cu afecțiune.

lucruri specific feminine cu o oarecare plăcere”.²⁷ Cu un an în urmă, Georges fusese lăsat la vatră din cauza problemelor sale cu inima. Dar chiar și așa a fost chemat la datorie, ajungând pe front în octombrie. În câteva săptămâni a suferit un atac de cord, fiind trimis din nou în rezervă și dus la spitalul militar în convalescență. Când a părăsit spitalul, în 1915, și-a reluat activitatea la Ministerul de Război. Parisul se confrunta cu inflația și cu veniturile mici, iar investițiile aduceau profituri de-a dreptul ridicole. Cheltuielile nu s-au conformat timpurilor, din păcate.

În acești ani, Simone a resimțit tranziția de la copilărie la o adolescență stângace. În timp ce Hélène arăta cât se poate de sănătos, trăsăturile ei ca de păpușă întărindu-i și mai mult porecla, „Pou-pette”, Simone mânca puțin, avea o înfățișare bolnăvicioasă și fusese diagnosticată cu scolioză. Rigoarea codului moral al mamei lor, dificultățile financiare ale familiei și legile Parisului aflat la ananghie i-au alimentat tendințele compulsive cu alte modalități prin care putea câștiga aprobarea părinților.

Devenea o fată cuminte – dar atunci universul ei a început să se clatine.

Capitolul 2

O FATĂ CUMINTE

Încă din copilărie, familia lui Simone o copleșise cu siguranța caldă a apartenenței.¹ După ce a împlinit 11 ani a devenit însă din ce în ce mai derutată de așteptările părinților ei și surprinsă că ceea ce-și dorea să devină nu era în concordanță cu planurile familiei ei. O crescuseră să fie un copil precoc, să citească și să pună întrebări: așa că de ce îi spuneau acum să nu mai gândească, să se oprească din citit și din pus întrebări? A început să se simtă deplorabil și complet nefericită, pe de o parte din cauza tuturor întrebărilor sale fără răspuns; pe de alta, pentru că era martora unei transformări indezirabile în persoanele pe care le iubea. Ca fiică, Beauvoir își considera tatăl o raritate printre bărbați.² Nimeni nu putea concura cu inteligența lui, cu strălucirea lui, cu nivelul lui de cultură, cu abilitatea sa de a recita poezii sau cu argumentarea lui înflăcărată. Îi plăcea actoria și adora să fie sufletul petrecerii. Dar necazurile din familie îi răpiseră buna dispoziție. Acest *boulevardier* social își pierduse statutul și era abătut.

După Primul Război Mondial, averea deja precară a lui Georges de Beauvoir a suferit o altă lovitură. Investițiile sale (în acțiuni rusești prerevoluționare) erau acum lipsite de valoare, familia bazându-se doar pe salariul lui pentru subzistență. Simone auzea fără să vrea certuri despre bani: Françoise nu înțelegea de ce Georges nu se întorcea pur și simplu la avocatură; Georges îi amintea atunci că situația ar fi fost complet diferită dacă zestrea ei ar fi fost plătită. Pasiunea dintre ei fusese contaminată de certuri și de animozitate. Într-o seară, când s-a întors cu Louise acasă, Simone a observat că mama ei avea o buză umflată.³ Adevărul era că pe Georges nu-l ținea buzunarul să se apuce din nou de avocatură: nu-și permitea să închirieze un spațiu pentru birou și nici să-l mobilizeze corespunzător, nu putea să plătească pentru

resursele necesare, cu atât mai puțin să-și întrețină familia în timp ce își punea afacerea pe picioare. Avea 40 de ani și suferise deja două atacuri de cord: îi lipseau sănătatea, mijloacele și voința de a-i îndeplini dorința lui Françoise.

Din fericire pentru Georges, Gustave Brasseur (socrul lui), căzut anterior în dizgrație, avea obiceiul de a ateriza întotdeauna în picioare, astfel că a sărit în ajutorul ginereului său. În ultimii ani de război fusese directorul unei fabrici de încălțăminte. Obținuse niște contracte militare pentru bocanci și pantofi, asigurându-și un profit uriaș, fapt care i-a permis să-i ofere lui Georges funcția de director adjunct.⁴ Aceasta nu era o meserie potrivită pentru un Bertrand de Beauvoir, dar nu exista alternativă. Georges a tratat această funcție drept un titlu onorific, în sensul că avea program flexibil și muncea numai când nu putea să-și evite îndatoririle. După război, cererea pentru bocanci militari a scăzut considerabil, diminuând astfel și profitul fabricii. Încă o dată, Georges a fost salvat de un membru al familiei, care i-a oferit un post de agent de vânzări pentru spații publicitare într-un ziar. Din moment ce nu avea stofă de agent de vânzări și nici calitățile unui angajat de încredere, Georges a pierdut și acest loc de muncă.

De atunci, a plutit în derivă de la o slujbă la alta. Rutina lui zilnică l-a costat câteva locuri de muncă; în ciuda situației financiare precare a familiei sale, Georges se trezea la ora 10 în fiecare dimineață, mergea la bursa de valori la 11, lua prânzul, trecea rapid pe la birou, juca bridge toată după-amiaza, seara bea o băutură într-o cafenea și apoi se îndrepta spre casă pentru cină.⁵ Potrivit lui Hélène, Simone avea o părere mult prea bună despre tatăl lor; din punctul lui Hélène de vedere, „toți bărbații din familia Beauvoir erau niște leneși care detestau să muncească; femeile erau verigile puternice care se ocupau de tot și salvau onoarea bărbaților”.⁶ Este greu de crezut că Beauvoir i-a zugrăvit o imagine atât de generoasă tatălui ei motivată fiind de o sinceră afecțiune, având în vedere ce le rezerva viitorul, dar este posibil ca un soi de loialitate față de familia ei s-o fi influențat în reprezentarea ușor alterată a acestuia. O teorie mai convingătoare susține că Beauvoir știa, până în momentul redactării memoriilor, la mijlocul

anilor 1950, că, dacă s-ar fi înfățișat ca o femeie „ursuză”, indiferentă față de propriul tată, cititorii înverșunați ar fi folosit această atitudine caustică *ad feminam* împotriva tuturor principiilor pe care le promova.

Timp de un an de la sfârșitul Primului Război Mondial, viața s-a scurs în același ritm cotidian pe boulevard du Montparnasse. Până în vara lui 1919, familia de Beauvoir nu mai putea face economii. S-au mutat într-un apartament de pe strada Rennes, 71. Situată la etajul al cincilea, într-o clădire fără lift, locuința era întunecoasă și murdară, nu avea apă curentă, baie sau încălzire.⁷ Deși tatăl lor avea o cameră de lucru, pe lângă dormitorul matrimonial și camerele de primire, Simone nu avea nici un colțisor pe care să-l numească al ei: cele două surori împărțeau o cameră atât de mică, încât în spațiul dintre paturile lor încăpea doar o singură persoană. La început, încă o aveau pe Louise – la etajul al șaselea al clădirii erau camere pentru servitorii care însoțeau familiile chiriașe. Dar, odată ce Louise s-a căsătorit și s-a mutat pe strada Madame, Françoise s-a văzut nevoită să aibă grijă de apartamentul dărăpănat de una singură.⁸ Inițial, Françoise a justificat aceste circumstanțe prin dificultatea de a găsi un ajutor pe măsură, dar adevărul era că familia nu-și permitea un astfel de ajutor.

Aceasta era o dovadă clară a situației grele în care se găseau: unul dintre criteriile prin care se făcea diferența dintre *aristocrația înaltă* și clasa de mijloc era că în primul caz familiile aveau cel puțin un servitor, iar în al doilea nu aveau nici unul. Françoise avusese dintotdeauna un temperament vulcanic, dar în strada de Rennes izbucnea din ce în ce mai frecvent, încercând în același timp să-și transforme ocară într-o șansă pentru virtute. A început să-și negligeze și să-și disprețuiască trupul; chiar și fetele purtau rochii uzate și murdare. Dar acest lucru nu era un motiv de rușine din perspectiva mamei lor, care calcula viața după alte criterii în ultimul timp. Poate că nu aveau prea mulți bani, dar aveau cultură și credință – mult mai valoroase.

Ca femeie, Simone de Beauvoir va rămâne în amintirea tuturor datorită stilului ei distinct, iar ca scriitoare și memorialistă, proza ei va căpăta textura unor țesături: fie materialul rochiei unei femei, fie modelul unei pături mexicane. Ca fete, atât Simone, cât și Hélène își